

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 390/2012-15

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 23. augusta 2012 predbežne prerokoval sťažnosť RNDr. J. P., H., zastúpenej JUDr. J. S., Advokátska kancelária, B., vo veci namietaného porušenia jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Piešťany v konaní vedenom pod sp. zn. 9 C 172/2010 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť RNDr. J. P. o d m i e t a pre neprípustnosť.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 28. júna 2012 doručená sťažnosť RNDr. J. P., H. (ďalej len „sťažovateľka“), pre namietané porušenie jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných

slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Piešťany (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 9 C 172/2010.

Sťažovateľka v sťažnosti uviedla, že návrhom zo 16. augusta 2010 na vydanie platobného rozkazu „*si uplatnila svoje právo na náhradu škody voči P. Š.*“. V uvedenej veci podľa názoru sťažovateľky dochádza k zbytočným prietahom a k neodôvodnenej nečinnosti, ktorá spočíva v tom, že „*odo dňa podania návrhu na vydanie platobného rozkazu ku dňu spísania tejto sťažnosti uplynulo obdobie viac ako 1 rok a 10 mesiacov. Nielenže počas tejto doby Okresný súd v Piešťanoch v rozpore s vyššie spomínaným ustanovením zákona, v zákonom stanovenej 10-dňovej lehote, nevydal mnou navrhovaný platobný rozkaz..., ale Okresný súd v Piešťanoch počas celej doby ani len nenariadil termín konania pojednávania v predmetnej veci.*“. Sťažovateľka ďalej uvádza, že „*napokon urýchleného prejednaní a v konečnom dôsledku vydania právne konformného rozhodnutia v predmetnej právnej veci, som sa domáhala aj sťažnosťou pre porušovanie práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov, ktorú sťažnosť som dňa 09. 05. 2012, v súlade s ust. § 62 a nasl. zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch, adresovala predsedníčke Okresného súdu v Piešťanoch. V nadväznosti na tento podnet mi dňa 15. 06. 2012 bolo zo strany porušovateľa práva doručené upovedomenie zo dňa 11. 06. 2012, sp. zn. Spr 311/2012 o spôsobe vybavenia mojej sťažnosti.*“.

Sťažovateľka tvrdí, že postupom okresného súdu dochádza k porušovaniu jej označených práv, a žiada, aby ústavný súd rozhodol týmto nálezom:

„1. *V občiansko-právnom konaní žalobkyne RNDr. J. P., H., vedenom pred Okresným súdom v Piešťanoch pod sp. zn.: 9C 172/2010 proti žalovanému P. Š., H., o zaplatenie 2.012,04 € s prísl, bolo postupom Okresného súdu v Piešťanoch porušené právo sťažovateľky na prejednanie veci bez zbytočných prietahov, garantované jej čl. 48 ods. 2 Ústavy SR a právo na prejednanie veci v primeranej lehote, priznané jej čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, vyhláseného pod č. 209/1992 Zb.*

2. *Prikazuje sa Okresnému súdu v Piešťanoch, aby občiansko-právnu vec žalobkyne RNDr. J. P., H., vedenú proti P. Š., H., o zaplatenie 2.012,04 € s prísl., sp. zn.: 9C 172/2010, prejednal a rozhodol bez zbytočných prietahov.*

3. Slovenská republika, zastúpená Okresným súdom v Piešťanoch je povinná zaplatiť sťažovateľke finančné zadosťučinenie vo výške 4.000,00 €, do dvoch mesiacov od doručenia nálezu.

4. Slovenská republika, zastúpená Okresným súdom v Piešťanoch je povinná nahradiť sťažovateľke trovy právneho zastúpenia vo výške 323,52 €, (pozostávajúce z 2 úkonov právnej služby: 1) Prevzatie a príprava zastupovania 127,17 € tarifná odmena + 7,63 € režijný paušál + 26,96 € DPH; 2) spísanie a podanie sťažnosti 127,17 € tarifná odmena + 7,63 € režijný paušál + 26,96 € DPH), poukázaním na účet právneho zástupcu sťažovateľky JUDr. J. S., advokáta zapísaného v zozname advokátov SAK, so sídlom advokátskej kancelárie: B., takisto v lehote dvoch mesiacov od doručenia nálezu.“

II.

Ústavný súd je podľa čl. 127 ods. 1 ústavy oprávnený konať o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ktorými namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd upravených buď v ústave, alebo v medzinárodnej zmluve o ľudských právach, pokiaľ o ich ochrane nerozhoduje iný súd.

Predmetom konania pred ústavným súdom je nárok sťažovateľky na ochranu pred postupom okresného súdu, ktorým boli podľa jej názoru spôsobené zbytočné prietahy. Podľa sťažovateľky k porušeniu jej základného práva zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru došlo tým, že okresný súd v jej veci meritórne nerozhodol, a to aj napriek jej sťažnosti na prietahy v konaní.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch.

Ústavný súd si pri výklade práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie veci v primeranej lehote. Z uvedeného dôvodu nemožno v obsahu týchto práv vidieť zásadnú odlišnosť (II. ÚS 55/98, I. ÚS 28/01, I. ÚS 20/02).

Ústavný súd podľa ustanovenia § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v ustanovení § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť podľa čl. 127 ústavy nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

Špecifickosť sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy teda spočíva okrem iného aj v tom, že k jej podaniu môže zásadne dôjsť až subsidiárne. Zmysel a účel zásady subsidiarity vyplýva aj z toho, že ochrana ústavnosti nie je a ani z povahy veci nemôže byť iba úlohou ústavného súdu, ale je takisto úlohou všetkých orgánov verejnej moci, v tom rámci predovšetkým všeobecného súdnictva. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti inštitucionálny mechanizmus, ktorý nastupuje až v prípade zlyhania všetkých ostatných do úvahy prichádzajúcich orgánov verejnej moci.

Ústavný súd v súlade s princípom subsidiarity svojej právomoci podľa citovaného ustanovenia zákona o ústavnom súde v danej veci skúmal, či sú splnené podmienky na konanie pred ním. V nadväznosti na to ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou vyžaduje, aby v prípadoch sťažností podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, v ktorých je namietané porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov v konaní pred všeobecným súdom, sťažovateľ preukázal aj využitie právneho prostriedku, na uplatnenie ktorého má právo podľa ustanovenia § 17 ods. 1 zákona Slovenskej národnej rady č. 80/1992 Zb. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky, štátnej správe súdov, vybavovaní sťažností a o voľbách prísediacich (zákon o štátnej správe súdov) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o štátnej správe súdov“) alebo od 1. apríla 2005 podľa ustanovenia § 3 ods. 7 a § 62 ods. 1 a nasl. zákona o súdoch, t. j. podanie sťažnosti na prietahy v konaní predsedovi príslušného súdu.

Ústavný súd už viackrát rozhodol (m. m. I. ÚS 21/99, IV. ÚS 153/03, I. ÚS 33/05, III. ÚS 401/2008), že účelom práva účastníka konania pred všeobecným súdom podať sťažnosť na prietahy v konaní je poskytnutie príležitosti tomuto súdu, aby sám odstránil protiprávny stav zapríčinený porušením základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov. Ústavný súd preto o sťažnosti, ktorou je namietané porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, koná iba za predpokladu, ak sťažovateľ preukáže, že využil označené právne prostriedky podľa zákona o súdoch, alebo ak sa preukáže, že sťažovateľ túto podmienku nesplnil z dôvodov hodných osobitného zreteľa (§ 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

Ústavný súd tiež opakovane konštatoval, že podanie sťažnosti na prietahy v konaní podľa § 62 zákona o súdoch zásadne považuje za účinný prostriedok ochrany takých základných práv, ktoré súvisia so základným právom na súdnu ochranu, ako aj so základným právom na konanie bez zbytočných prietahov (napr. IV. ÚS 153/03). Účinnosť takého právneho prostriedku ochrany pred zbytočnými prietahmi v súdnom konaní potvrdzuje aj znenie zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ktorý vo viacerých ustanoveniach zdôrazňuje povinnosť sudcu konať bez zbytočných prietahov a ustanovuje za také prietahy aj disciplinárnu zodpovednosť [§ 2 ods. 2, § 30 ods. 4, § 52 ods. 1, § 116

ods. 1 písm. b) a § 118 ods. 1 citovaného zákona]. Inak povedané, keďže proti sudcovi všeobecného súdu, ktorý koná so zbytočnými priet'ahmi, môže predseda okresného súdu iniciovať dokonca aj disciplinárne konanie, s'ťažnosť na priet'ahy v zmysle citovaného zákona treba rozhodne považovať za účinný prostriedok nápravy. Okrem toho ústavný súd poznamenáva, že vyčerpanie účinného prostriedku nápravy, ktorý ustanovuje zákon o ústavnom súde, nie je v rozpore ani s príslušnými ustanoveniami dohovoru.

Z obsahu s'ťažnosti a jej príloh ústavný súd zistil, že s'ťažovateľka doručila okresnému súdu 14. mája 2012 s'ťažnosť na priet'ahy, ktorá bola okresným súdom vybavená 11. júna 2012 a doručená s'ťažovateľke 15. júna 2012. Predsedníčka okresného súdu v odpovedi na s'ťažnosť okrem iného uviedla, že *„z pozície svojej funkcie dohliadnem, aby k ďalším priet'ahom nedochádzalo a za vzniknutý nedostatok sa Vám ospravedlňujem“*.

S'ťažnosť s'ťažovateľky bola ústavnému súdu doručená 28. júna 2012 (na poštovú prepravu odovzdaná 26. júna 2011), teda približne mesiac a pol odo dňa podania s'ťažnosti na priet'ahy predsedníčke okresného súdu a podaná jedenásť dní odo dňa doručenia vybavenia s'ťažnosti predsedníčkou okresného súdu.

Ústavný súd pripomína, že formálne uplatnenie s'ťažnosti na priet'ahy v konaní orgánu štátnej správy súdov štandardne považuje za dôvod na odmietnutie s'ťažnosti, ktorou sa namieta porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov (m. m. IV. ÚS 306/04, IV. ÚS 74/05, III. ÚS 10/2012).

Vzhľadom na to, že od doručenia s'ťažnosti na priet'ahy v súdnom konaní okresnému súdu 14. mája 2012 (na ktorú odpovedala predsedníčka okresného súdu listom z 11. júna 2012, pozn.) do doručenia s'ťažnosti ústavnému súdu (28. júna 2012) uplynul len krátky čas na zjednanie nápravy, posúdil ústavný súd podanie s'ťažnosti na priet'ahy podľa zákona o súdech zo strany s'ťažovateľky iba ako formálny úkon, ktorému nemožno pripísať účinky, ktoré by inak takáto s'ťažnosť mohla mať, ak by predsedníčka okresného súdu dostala primeranú (rozumnú) lehotu na prijatie opatrení proti zbytočným priet'ahom vo veci samej (podobne II. ÚS 376/06, IV. ÚS 48/06, II. ÚS 390/06). Postup s'ťažovateľky v okolnostiach daného prípadu preto podľa ústavného súdu nemožno považovať za splnenie požiadavky

namietania priet'ahov v konaní pred orgánom štátnej správy súdov. V nadväznosti na to ústavný súd dodáva, že „povinnosť vyčerpania dostupných a účinných prostriedkov ochrany základných práv a slobôd, porušenie ktorých sťažovateľ pred ústavným súdom namieta, tiež vyžaduje, aby sťažovateľ konal v súlade s pravidlami, ktoré s uplatnením daného prostriedku súvisia. Nekonanie týmto spôsobom alebo chyba pri vyžadovanom postupe má za následok nesplnenie sťažovateľovej povinnosti vyčerpať dostupný prostriedok ochrany svojich práv (napr. III. ÚS 44/03).

Ústavný súd posudzujúc sťažnosť podľa stavu v čase, keď mu bola doručená, ju z uvedených hľadísk vyhodnotil ako predčasne podanú, a preto podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ju odmietol ako neprípustnú.

Keďže ústavný súd sťažnosť odmietol ako celok, bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľky.

Nad rámec odôvodnenia svojho rozhodnutia ústavný súd pripomína, že toto rozhodnutie nezakladá prekážku veci rozhodnutej v zmysle § 24 písm. a) zákona o ústavnom súde, a preto nebráni tomu, aby po splnení všetkých zákonom predpísaných náležitostí sťažovateľka v tejto veci v prípade zotrvania na stanovisku, že postupom všeobecného súdu v označenom konaní dochádza k zbytočným priet'ahom, predložila ústavnému súdu novú sťažnosť.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 23. augusta 2012